

Н. Федорченко,
 провідний бібліограф
 Центральної районної бібліотеки
 Богуславської централізованої бібліотечної системи
 (Київська область)

СОЦІОКУЛЬТУРНА ДІЯЛЬНІСТЬ БОГУСЛАВСЬКОЇ ЦРБ

БОГУСЛАВСЬКУ центральну районну бібліотеку (ЦРБ) було засновано в далекому 1920 р., тож незабаром вона відзначатиме свій 100-літній ювілей. Нині заклад має унікальний книжковий фонд, що налічує понад 68 тис. примірників документів, у т. ч. понад 2 тис. рідкісних і цінних видань XIX – початку XX ст. Серед них: «Кобзар» Т. Шевченка (1840), твори Г. Державіна (1866), Біблія (1894), «Пригоди Тома Соєра» М. Твена (1896), фундаментальні праці К. Тимирязева, І. Мічуріна, А. Курсанова, Г. Перельмана, К. Цюлковського, твори класиків української та світової літератури – Т. Шевченка, О. Кобилянської, М. Коцюбинського, Г. Квітки-Основ'яненка, Марка Вовчка, О. Пушкіна. Є тут також рідкісні довоєнні книги для дітей.

В усі часи й донині пріоритетом бібліотеки були і є її користувачі. Сьогодні в нашому закладі створено всі умови для забезпечення їх інформаційних потреб, духовного зростання, морального та естетичного виховання. До послуг відвідувачів не лише новинки вітчизняної і світової літератури, довідкові та бібліографічні видання, а й різнопланові можливості інтернет-центру, створеного завдяки виграному в 2007 р. гранту Посольства США в Україні «LEAP. Інтернет для читачів публічних бібліотек» та фінансовій підтримці Держдепартаменту США. Окрім того, в бібліотеці облаштовано зону Wi-Fi, де користувачі можуть працювати з віддаленими інформаційними ресурсами зі своїх гаджетів.

Важливим аспектом роботи Богуславської ЦРБ є соціокультурна діяльність. Спектр заходів, який ми пропонуємо відвідувачам, доволі широкий – літературні подорожі, народознавчі вікторини, коментовані перегляди літератури, дні інформації, краєзнавчі години, книжкові виставки, поетичні вітальні, конкурси, відеолекторії та багато іншого. Особливо слід відзначити щорічні Шевченківські читання «Твори Тараса – України гордість і краса», сторітелінг «Україна в Європі – Європа в Україні», пізнавально-інформаційний калейдоскоп «Три Д: для дому, для душі, для дозвілля», літературно-краєзнавчу візитку «Тут Рось тобі камінчиків намила» (до 210-річчя від дня народження І. Сошенка), а також годину пам'яті «Зорі світового мистецтва – наша шана і пам'ять» (до 110-річчя від дня смерті Марка Вовчка), що проводилася в тісній співпраці з музеєм-садибою письменниці.

Починаючи з 2011 р. на базі Богуславського відділу культури щорічно проходять Всеукраїнські історико-етнографічні молодіжні фестивалі «Богу-

славль», а в читальній залі районної бібліотеки – конференція «Біля джерел народної слави», в якій беруть участь жителі різних регіонів країни.

Популярними серед відвідувачів нашої книгозбірні стали зустрічі з відомими людьми. У нас на гостинах побували лауреати Шевченківської премії Л. Лук'яненко, В. Мельниченко, В. Василенко. Жваво проходило спілкування з такими цікавими людьми, як письменник Р. Коваль, бандурист Т. Силенко, письменниці М. Іванцова і Г. Ів, мовознавець М. Степаненко. Неперевершеною була творча зустріч з відомими письменниками, публіцистами братами Капрановими. Не залишив публіку байдужою і «Літературний ковчег» з відомим молодим українським письменником Л. Дерешем. Надовго запам'яталися музично-історичні вітражі «Яка краса, яке роздолля – це наша Київська земля» (до 85-річчя утворення Київської області). Всі масові заходи впродовж року висвітлювалися на сторінках різноманітних засобів масової інформації.

Значну увагу в нашій бібліотеці приділено роботі з організації дозвілля та інтелектуального спілкування користувачів. Тут працюють літературно-поетичний клуб «Розтоки», літературно-мистецький клуб «Джерело», клуб любителів шахів «Хід королевою», де відвідувачі можуть емоційно і психологічно розвантажитись. А от для тих, хто прагне самовираження, діє клуб «Креатив», в якому часто проводяться різні майстер-класи, приміром, із виготовлення ляльки-мотанки з художницею С. Гриб або різножанрових виробів до тематичних свят із бібліотекарем Т. Руленко.

Крім проведення різноманітних заходів, спрямованих на збереження національної пам'яті й культурних традицій, відродження духовності, наближення книги до користувача, активно є видавнича діяльність бібліотеки. У різні роки побачили світ поетичний альманах «Ода рідному краю» (Київ, 2006); бібліографічно-фактографічні покажчики «Плаче свічка, стікає по серцю : до 75-річчя Голодомору в Україні (1932–1933 рр.)» (Богуслав, 2008); «Богуславщина у полум'ї війни : до 70-річчя Великої Перемоги» (Богуслав, 2015); «З тривоگوю та надією: екологія Богуславського краю» (Богуслав, 2011), «З любов'ю до отчого краю: багатобарвний світ письменників Богуславщини» (Богуслав, 2016), «О краю мій, найкращий між краями» (Богуслав, 2017) тощо, а також видання із серій «Літературна Богуславщина», «Слава і гордість Богуславщини», «Музична Богуславщина». Окремі із зазначених видань були представлені на виставці «Бібліографічна

лоція», а в 2017 р. – на «Книжковому Арсеналі» в м. Києві.

Відповідно до Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016–2020 роки, затвердженої Указом Президента України № 580/2015 від 13 жовтня 2015 р., багато уваги приділяється патріотичному вихованню підростаючого покоління, обслуговуванню внутрішньо переміщених осіб та їх інформуванню про надання бібліотеками освітніх і правових послуг (у співпраці зі спеціалістами Бюро правової допомоги та Всеукраїнського об'єднання «Інститут “Республіка”»). Приміром, п'ять сільських бібліотек-філій, районна і дитяча бібліотеки впродовж року обслужили 97 таких користувачів (у т. ч. 34 дитини), було видано понад 2 тис. примірників документів.

Не забуваємо ми і про учасників АТО та членів їх сімей. У 2017 р. було проведено, зокрема, такі тематичні заходи, як: години мужності «Воїни АТО – гордість нашого села», «Герої України на захисті Вітчизни», години пам'яті «Герої завжди поміж нас», літературна година-акція «Пам'ятаймо героїв», під час яких було зібрано й передано волонтерам благодійного фонду «Надія» майже 4 тис. грн., продукти харчування та предмети особистої гігієни для воїнів АТО. Із презентацією своїх книг «Небесна Сотня воїнів Майдану» та «Ангели-охоронці» до бібліотеки завітала поетеса-патріотка Т. Домашенко. Радо відгукнулася на наше запрошення й автор книги «На східному фронті є зміни» Г. Ручай.

Упродовж 2017 р. ми тісно спілкувалися з духовними наставниками: ігуменом Свято-Миколаївського монастиря Арсенієм, настоятелем Свято-Троїцької церкви о. Михайлом, настоятелем Свято-Михайлівської церкви о. Андрієм, яких було запрошено на заходи та години духовності («І горів, і яснів, і страждав, і трудився для свого народу» (до 150-річчя митрополита А. Шептицького), «Не летять додому журавлі» (до Дня вшанування ліквідаторів аварії на ЧАЕС), «Україна: випробування свободою» (до Дня Незалежності України), «Плаче свічка, стікає по серцю» (вечір-реквієм, присвячений Голодомору 1932–1933 рр.), «У бронзі, у граніті, у серця: без права на забуття» (вечір-пам'ять до 70-ї річниці початку Другої світової війни), «Ніщо не забуте, ніхто не забутий» (година пам'яті на вшанування воїнів-інтернаціоналістів), «Понад Крутами вічність у сурми сурми» (до Дня пам'яті героїв Крут).

Активна взаємодія з користувачами має відчутний результат. У 2005-му та 2011 р. вони ставали переможцями Всеукраїнського конкурсу «Найкращий читач»; виборювали призові місця у Всеукраїнському конкурсі дитячої творчості «Нашадки пам'ять беруть» (I місце), обласному літературному конкурсі юних талантів «О мово моя, душа голосна України» (II місце), обласному огляді-конкурсі на краще забезпечення закладами культури правової освіти населення (I місце); брали участь у конкурсі «Найкращий читач України – 2012» та обласному огляді-конкурсі «Юні таланти Київщини – 2013», краєзнавчому ме-

мораті «Народна трагедія устами очевидців: свідчення тих, хто вижив».

Отже, Богуславська ЦРБ, як і інші книгозбірні ЦБС, поступово стає багатофункціональним центром, впроваджує нові форми взаємодії з користувачами, бере участь у великих корпоративних проєктах тощо. Однак, щоб упевнено йти в завтрашній день, необхідно усвідомлювати, якою бібліотека повинна бути в недалекому майбутньому, які послуги та ресурси вона може запропонувати членам громади.

В перспективі ми бачимо нашу бібліотеку по-сучасному оснащеною інформаційним центром, в якому застосовуються найновіші технології і який має безліч ресурсів для навчання, саморозвитку особистості, де створено комфортне, привітне середовище для дозвілля користувачів, розв'язання ними робочих та повсякденних питань, для пошуку однодумців і задоволення потреби у спілкуванні. Щоби Богуславська ЦРБ стала саме такою, фахівці бібліотеки розробили кілька програм, серед них:

- соціальну програму «Зробімо крок назустріч миру», мета якої – формування у молодого покоління високої патріотичної свідомості, почуття вірності та любові до України. Ця програма передбачає: проведення на базі бібліотеки психологічних тренінгів для батьків – учасників АТО та їх дітей, круглих столів з питань соціалізації дітей і сімей, постраждалих від бойових дій; реалізацію міні-проєкту «Татова книжка»; організацію роботи бібліотечного пункту для воїнів АТО, а також майстер-класів «Оберіг для бійця»;

- програму «Бібліотека + Діти = Успішне покоління», створену для надання допомоги тим, хто потрапив у складну життєву ситуацію, для формування та прищеплення (через книги та читання) підростаючому поколінню загальнолюдських цінностей. Згідно з нею передбачаються: співпраця з обласним центром соціально-психологічної реабілітації для дітей «Оберіг» (м. Богуслав), екскурсії бібліотекою, тематичні спілкування, заходи для розвитку дитячої творчості тощо;

- програму «Ти у світі не один», спрямовану на інтеграцію людей з особливими потребами, внутрішньо переміщених осіб у суспільне і громадське життя. Програма передбачає: організацію психологічних тренінгів, соціальних заходів (консультацій юриста, правознавця, дитячого педіатра), сторітелінга, участь у соціокультурних заходах.

Для реалізації багатьох наших задумів багато в чому потрібна підтримка місцевої влади. Проте є й такі ідеї, реалізація яких залежить переважно від зусиль бібліотекарів, їхнього бажання бути корисними своїй громаді, вміння співпрацювати з волонтерами і небайдужими громадянами. Це, зокрема, організація курсів комп'ютерної грамотності для відвідувачів, у т. ч. представників соціально незахищених верств населення (пенсіонерів, малозабезпечених родин, безробітних, домогосподарок); розроблення проєкту, що має на меті спілкування із колишніми безробітними, які досягли успіху, практичними психологами та спеціалістами міського центру

зайнятості; розроблення туристично-краєзнавчого проекту «Шляхами відомих людей Богуславщини» для ознайомлення туристів і місцевих жителів із визначними пам'ятками і видатними краями, популяризації краєзнавчої літератури; започаткування акцій «Читаємо всією сім'єю», «Читаємо разом!» із залученням до участі в них обдарованих дітей і творчої молоді, незахищених верств насе-

лення, літніх людей; започаткування нових клубів за інтересами; проведення творчих зустрічей з українськими письменниками та багато іншого.

Ми впевнені, що активна й різнобічна діяльність бібліотек сприятиме формуванню в людей національної свідомості, активної громадянської позиції.

